

Bireylerin Ebeveynlik Olgusuna İlişkin Algıları: Bir Metafor Çalışması*

Individuals' Perceptions of Parenting: A Metaphor Study

Asiye Güneş**

Öz

Bu çalışmada günümüzde bireylerin “ebeveynlik” olgusuna ilişkin algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma; 2019 yılında Ankara ilinde yaşayan rastgele örnekleme yöntemiyle ulaşılan 320 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada gönüllü katılımcılardan metaforlar aracılığıyla veri toplanmıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanmış bir form dağıtılmış ve onlardan form üzerindeki “Ebeveynlik... gibidir, çünkü...” şeklindeki ifadeyi tamamlamaları istenmiş, inceleme sonucunda katılımcıların ebeveynliğe ilişkin 238 geçerli metafor ürettiği tespit edilmiş; elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Üretilen metaforların ortak özellikleri bakımından “Bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn”, “Birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Değerli bir yapı olarak ebeveynlik”, “Değişen ve farklılaşan bir yapı olarak ebeveynlik”, “Eğitici ve şekillendirici biri olarak ebeveyn”, “Fedakâr biri olarak ebeveyn”, “Güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn”, “Hassas dengeli bir yapı olarak ebeveynlik”, “Karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik”, “Karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn”, “Mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik”, “Öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik”, “Süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Yaşam

.....

* Bu makale, 5 Mart 2019 tarihinde ‘VI. Uluslar arası Toplumsal Cinsiyet Adaleti: Değişen Dünyada Ebeveynlik’ kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** Milli Eğitim Bakanlığı, Etimesgut Bilim ve Sanat Merkezi, Tarih Öğretmeni, orcid.org/0000-0003-1496-038X

■ **Başvuru:** 20.08.2020
■ **Kabul:** 19.10.2020
■ **DOI:** 10.21798/kadem.2021266732

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Cite this article as: Güneş, A. (2020). Bireylerin Ebeveynlik Olgusuna İlişkin Algıları: Bir Metafor Çalışması, *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, Vol. 6, No. 2: 289-330.

kaynağı olarak ebeveynlik” ve “Yol gösterici ve yönetici biri olarak ebeveyn” olmak üzere on altı kavramsal tema altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda bireylerin ebeveynliği en çok ağaca benzettikleri ve ebeveynliği koruyucu ve kollayıcı bir olgu olarak algıladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, Birey, Aile, Metafor, Değişen Dünya.

Abstract

This study aims to reveal individuals' perceptions of the phenomenon of “parenthood” through metaphors. The research was carried out in 2019 with 320 people living in Ankara, who were reached by the random sampling method. Data were collected from volunteer participants. Participants were given a form prepared by the researcher and asked to complete the statement “Parenthood is like ..... because .....”. The analysis revealed that the participants produced 238 valid metaphors regarding the concept of parenting. The obtained data were analyzed by the method of content analysis. In terms of the common features of the metaphors produced, parenthood is grouped under the following sixteen conceptual themes: “The parent as a person responsible to the individual and society”, “Parenthood as a unifying structure”, “Parenthood as a valuable structure”, “Parenting as a changing concept”, “The parent as educator and shaper”, “The parent as an altruistic person”, “The parent as a strong and challenging person”, “Parenting as a sensitive balanced structure”, “Parenting as a complex and compelling structure”, “Parenting as a reciprocal structure” “The parent as a protective and caring person”, “Parenting as a source of happiness”, “Parenting as a learning experience”, “Parenting as a continuum”, “Parenting as a source of life” and “The parent as someone who guides and controls”. As a result of the research, it was concluded that individuals mostly liken parenthood to trees and perceive of parenting in terms of protection and loving care.

Extended Abstract

When the literature on parental perceptions is examined, it is possible to find studies on metaphorical perceptions about family, the mother, the father and the child (Ercan, 2014; Pesen, 2015; Baltacı, 2015; Ünal, Gür Erdoğan, & Demirhan, 2016; Ceylan, 2016; Başay & Aksoy, 2017; Başaran, Demir Yıldız & Demir Öztürk, 2018). However, no study has been found that reveals individual perceptions regarding parenting. Today, there is a need for studies that will contribute to the understanding of the social structure through which “parenting” perceptions can be acquired. In this respect, revealing the metaphors

which individuals develop to express their understanding of parenting is the most important feature that distinguishes this study from others. In addition, this study categorizes individuals' conceptions of parenting according to their demographic characteristics such as age, education level, and residence in urban or rural areas. This research was designed using the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs. 320 participants living in Ankara in 2019, consisting of 226 women and 94 men, were reached through a random sampling method and participated in the study. In addition to questions prepared by the researcher to determine the demographic characteristics of the study group, which were concerned with gender, age, education level and the duration of residence in urban and rural areas, participants were asked to complete the statement "Parenthood is like .... because .....". The completed forms were analyzed using the content analysis method.

The 320 participants produced 238 valid metaphors regarding the phenomenon of parenthood. Individuals who were more concerned about parenting likened it to concepts like: tree(f=7), water(f=6), soil (f=4), teaching (f=5), life (f=3), farming (f=3), book (f=3), sun (f=3), computer (f=2), student (f = 2), art (f=2), season (f=2), car (f=2), umbrella (f =2), fruitful tree (f=2), tidal (f=2), meaning of life (f=2), compass (f =2), rainbow (f =2), shepherding (f =2), candle (f=2), (f=2), gate (f=2), shield(f=2) and guide(f=2). The metaphors produced by the participants related to "parenting" were collected under sixteen conceptual themes. These themes are: "the parent as a protective and caring person" (f=34), "the parent as a person responsible to the individual and the society" (f =29), "the parent as an educator and a shaper" (f =26), "parenting as a source of life" (f =21), "The parent as someone who guides and controls" (f =21), "parenting as a complex and compelling structure"(f=16), "parenthood as a continuum" (f=13), "Parenting as a changing concept" (f=13), "parenting as a sensitive balanced structure" (f=3), "the parent as a devoted person" (f=11), "the parent as a strong and challenging person" (f=11), "parenthood as a reciprocal structure" (f=9), "parenthood as a source of happiness" (f=8), "parenthood as a learning experience" (f=7), "parenting as a unifying structure" (f =3) and "parenting as a valuable construct" (f=3). When all the emerging conceptual themes are evaluated together, it is seen that the participants generally associated parenting intensely with positive metaphors such as trees, writing, engineering, government, mirrors, art, pottery, school, compass, brain, sun, soul, root, umbrella, roof, earth, harbor, etc. These metaphors reveal that individuals' perception of parenting and parents as "protective and guarding", "responsible to the individual and society", "educative and shaping", "source of life", "guide and manager" (mostly) attributes a

very positive meaning to parenting. The conceptual categories of “value”, “source of happiness”, “learner” and “uniting” are among the positive themes that emerged with the results of the research, but they are less positive than the ones previously mentioned. These themes tend to feature metaphors like home, diamond, homeland, meaning of life, life, school, medicine, etc.

The results of this study are significant in our attempts to understand the perspective of society on parenting. This study reveals that individuals’ perceptions of “parenting” appear mostly positive. On the other hand, there are individuals who, while not regarding parenting completely negatively, nevertheless perceive of it in terms of difficulty and rigidity. This understanding is visible in metaphors such as race horse, candle, hanger, robot, seat, etc. These metaphors may be classified under the conceptual theme that regards parenting as “complex and compelling”. These metaphors may be evaluated in terms of the difficulties faced by parents today. In addition, the conceptual themes of “changing”, “strong and challenging”, “altruistic”, “delicate and balanced,” and “continuous”, include metaphors such as never-ending school, working hours, candle, patience, stone, clock, scale, trinket, mountain, superhero, Phoenix, surgeon, delicate tulle, etc.

Today, it is very important to develop an idea of people’s perceptions of parenting and parents, who are confronted with the results of modernization, industrialization, urbanization, globalization, and the development of technology in the personal, social and cultural spheres, in order to understand the effects of these developments on parents. While these developments bring serious changes to parents’ self-perception, the traditional perception of parenting (Tunca, 2018), in which parents see children as a trustworthy workforce for the future, is still present, as seen in the few metaphors of fruit trees, gardening, etc., which fall under the conceptual theme of “reciprocity”. In conclusion, this study rests on a framework which was drawn about the perceptions of individuals about parenting in today’s world. Since the research presents the current mindset of society in defining and perceiving parents and thus the family, it is expected to contribute to the formation of educational activities and social policies for parents.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, Birey, Aile, Metafor, Değişen Dünya.

Keywords: Parent, Individual, Family, Metaphor, Changing World.

Giriş

İnsanlığın önemli kurumlarından olan aile; genel tanımıyla biyolojik ilişkiler sonucu insan neslinin devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belli kurallara bağlandığı, o güne dek toplumda oluşturulmuş maddi ve manevi zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran; biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal, hukuksal vb. yönleri bulunan toplumsal bir birimdir (Sayın, 1990: 2). Aile, birey ve toplum arasındaki bağ kuran ve toplum hayatının devamını sağlayan en temel evrensel ve sosyal bir kurumdur. Genel bir tanımla da olsa aileyi açıklamak kolay değildir. Çünkü her topluma has bir aile bulunmaktadır (Özkalp, 1998: 100). Toplumların aile yapılarıyla varlıklarını devam ettirmesi sebebiyle bir toplumun tanınmasında aile ilişkilerinin bilinmesi özel bir önem taşır (Dikeçligil, 2014). Aile kurumunun toplumun kendisinden beklediği görevleri yapabilmesinde bireylerin, aile biriminin en önemli unsuru olan, ebeveynliğe yönelik algılarının bilinmesi önemlidir. Nitekim sosyo-kültürel yapılar bireylerin ebeveynlik rollerine yönelik algılarını etkilerken bu algılar bireye, aileye ve topluma yönelik bilgileri de içermektedir.

Günümüzde dünyayı etkileyen teknolojik ve ekonomik gelişmeler aynı zamanda sosyo-kültürel alanları da etkilemektedir. Sanayileşme, modernleşme, kentleşme ile yaşanan değişimlere küreselleşmenin anahtarı denilebilecek ulaşım, haberleşme ve bilgi ağındaki hızlı teknolojik gelişmelerin eklenmesiyle oluşan köklü sosyo-kültürel değişimler, ebeveyn davranışlarının biçim ve kalıplarını, ilişkisel ağlarını doğrudan ya da dolaylı bir biçimde değişim ve dönüşüme uğratmaktadır (Şentürk, 2006: 12). Zira birey, aile ve toplum üçlüsü sosyal dünyanın diğer bütün bileşenleri gibi, adeta birbiri içine yuvarlanmıştır (Dikeçligil, 2014: 13). Türk toplumunda da modernleşme, sanayileşme, kentleşme ve küreselleşme süreçlerinin ortaya çıkardığı gelişme ve etkilerin kişisel, toplumsal ve kültürel yaşam alanlarla bütünleştirilmesiyle bireylerin geleneksel rollerinde ve sorumluluklarında dönüşümler yaşanmıştır. Bu dönüşümler özellikle yetişkin bireylerin aile içi rollerine dair algılarının

da değişmesine yol açmaktadır (Gillies, 2003; Thornton ve E. Frivke, 1987; akt. Abay ve Demir, 2014). Bu nedende günümüzde bireylerin, “ebeveynlik” olgusuna yüklediği anlamların ortaya konulması aile kurumunu ve toplumu anlamak açısından önemlidir.

Bireylerin “ebeveynlik” olgusuna ilişkin algılarını ortaya çıkarmada metaforlar önemli bir işlev oluşturmaktadır. Metafor(benzetme/mecaz) sözcüğü, Türk Dil Kurumu tarafından “bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” olarak tanımlanmaktadır (“Metafor”, 2019). Morgan (1991) metaforları genel olarak dünyayı kavrayışımıza yardım eden bir düşünme ve görme biçimi olarak tanımlamaktadır. Ona göre metaforlar aracılığı ile çevremizi, daha önce düşünmediğimiz biçimde düzenleyebilir ve yönetebiliriz. Metaforlar önceki deneyimlerimizi ve zihinsel ilişkilendirmelerimizi harekete geçiren bir yoldur. Metaforlar ilk bakışta belirsiz ve çelişkili görünebilir, ancak karmaşık kavramların edebî bir şekilde daha hızlı ve daha doğru açıklanmasını (Torgny, 1997:7) ve aynı zamanda pek çok soyut kavramın zihinde önceden oluşturulmuş şemalara daha kolay yerleşmesini sağlar (Doğan, 2015: 374). Saban (2008) metaforları kişilerin belli bir olguyu başka bir olguyla görmesini sağlayan zihinsel modeller olarak açıklarken Lakoff ve Johnson (2005) ise metaforu, aslında bir şeyi başka bir şeyin bakış açısı ile anlamak olarak açıklamıştır. Metaforlar, iletişim kurmak için bir kaynak olarak, bizi günlük deneyimlerin ayrıntılarının, gerçekliğinin ve anlamlarının ötesine götürürler (Weade ve Ernest, 1990). Son yıllarda metaforlar birçok araştırmacı tarafından, çeşitli problemlere cevap bulma sürecinde kullanılan bir araç haline gelmeye başlamıştır (Koç, 2014). Alanyazın incelendiğinde; aile, anne, baba ve çocuk ile ilgili metaforik algılar üzerine yapılan çalışmaların var olduğu görülmüş (Ercan, 2014; Pesen, 2015; Baltacı, 2015; Ünal, Gür Erdoğan ve Demirhan, 2016; Ceylan, 2016; Başay ve Aksoy, 2017; Başaran ve Demir Yıldız ve Demir Öztürk, 2018) ancak ebeveynliğin günümüzde algılanışını ortaya koyan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Günümüzde toplumsal yapının anlaşılmasına katkı sunacak “ebeveynlik” algılarını mecazlar (metaforlar) yoluyla elde edinilebileceği

bir bilgi birikimine ihtiyaç vardır. Bu açıdan bireylerin “ebeveynlik” hakkında geliştirdikleri metaforların ortaya çıkarılması araştırma- yı diğer araştırmalardan ayıran en önemli özelliktir. Bununla beraber bireylerin yaş, eğitim durumları, kent ve kırsalda yaşam süreleri gibi demografik özelliklerine göre ebeveynlik algıları da ortaya konulacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, değişen dünya koşulları karşısında, bireylerin “ebeveynlik” algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarma amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde araştırmanın alt problemleri de şunlardır:

- Bireylerin “ebeveynlik” olgusuna dair hangi metaforları kullanmaktadır?
- Katılımcılar tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal temalar altında toplanabilir?
- Çalışma sonucu oluşturulan kavramsal temaların yaş, eğitim durumu ile kent ve kırsalda yaşam süreleri değişkenlerine göre dağılımları nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni ile tasarlanmıştır. Fenomenoloji, insanların çevrelerinde olup biten olayları nasıl değerlendirdiklerini anlamaya çalışan bir analiz türüdür (Wade ve Tavis, 1990). Olgu bilimin temelini bireysel yaşantılar meydana getirir. Bu nedenle olgu bilim deseni ile yürütülen araştırmalarda araştırmacı katılımcının bireysel tecrübelerine ve olaylara yükledikleri anlamlara odaklanır (Baş ve Akturan, 2017). Araştırmada veriler, metaforlar aracılığıyla toplanarak analiz edilmiş, analiz sonucunda çağdaş ebeveynlik algıları betimlenmeye çalışılmıştır. Metaforlar sayesinde kişisel ve ayrıntılı bilgilere ulaşılabilmekte, sistematik yansımaları sayesinde

de üzerinde konuşulup tartışılabilir ve ardından harekete geçilebilecek bilgiler elde edilmektedir (Güneş ve Fırat, 2016). Bu araştırmada da bireylerin kendi yaşantılarından yola çıkarak ebeveynlik algılarının belirlenmesi amaçlandığından araştırma olgu bilim deseni ile tasarlanmıştır; bireylerin ebeveynliği nasıl algıladıkları ve kavradıklarını ortaya koymak üzere veriler metaforlar aracılığıyla toplanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 10 Ekim - 10 Kasım 2019 tarihleri arasında Ankara ilinde yaşayan rastgele örneklem yoluyla ulaşılan ve gönüllü katılan 320 kişi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim durumları, kent ve kırsalda yaşam sürelerine ait değişkenleri içeren demografik yapıya dair frekans yüzde dağılımları aşağıda tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1. Demografik Bulgular

Değişken	Kategori	Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	226	71
	Erkek	94	29
Yaş	18 yaş aşağısı	47	14.6
	18-30	56	17.5
	31-45	155	48.5
	46-55	46	14.4
	56 yaş ve üzeri	16	5
Eğitim Durumu	İlkokul	27	8.4
	Ortaokul	50	15.6
	Lise	59	18.4
	Lisans	130	40.6
	Lisansüstü	54	17
Şehir Merkezinde Yaşama Süresi	1-5 Yıl	15	4.6
	5-10 Yıl	33	10.4
	10-15 Yıl	41	12.8
	15-20 Yıl	31	9.7
	20 Yıl Üzeri	200	62.5

Kırsal Bölgede Yaşama Süresi	1-5 Yıl	48	15
	5-10 Yıl	34	10.6
	10-15 Yıl	23	7.2
	15-20 Yıl	27	8.5
	20 Yıl üzeri	8	2.5
	Hayır	180	56.2
Toplam		320	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışma grubunun % 71’ i kadın, % 29’u erkektir. Çalışma grubunun %14,6’sı 18 yaş altında, %17,5’i 18-30 yaş aralığında, %48,5’i 31-45 yaş aralığında, %14,4’ü 46-55 yaş aralığında, %5’i 56 yaş ve üzerindedir. Çalışma grubunun eğitim durumuna bakıldığında % 8,4’ü ilkokul, %15,6’sı ortaokul, %18,4’ü lise, %40,6’sı lisans, %17’si lisansüstü bir eğitim kurumundan mezun olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun şehir merkezinde yaşama sürelerine bakıldığında % 4,6’ sını 1-5 yıl, % 10,4’ü 5-10 yıl, % 12,8’i 10-15 yıl, % 9,7’ si 15-20 yıl arası ile % 62,5’nin ise 20 yıl ve üzerinde şehir merkezinde yaşadığı görülmektedir. Çalışma grubunun kırsal bir bölgede yaşama sürelerine bakıldığında % 15’i 1-5 yıl, %10,6’sı 5-10 yıl, %7,2’si 10-15 yıl, % 8,5’i 15-20 yıl arası ile %2,5’i 20 yıl ve üzerinde yaşadığı görülürken %56,2’sinin ise kırsal bir bölgede hiç yaşamamıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan bir form aracılığıyla toplanmıştır. Formun hazırlanma aşamasında metaforların kullanımı ile ilgili araştırma deneyimine sahip bir uzmanın görüşü alınmıştır. Formun ilk kısmında araştırmayla ilgili kısa bir açıklama ile birlikte katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, kent ve kırsalda yaşama süresi ile ilgili demografik özellikleri belirleyen beş adet soru yer almıştır. Formun ikinci kısmında “Ebeveynlik....gibidir. Çünkü ...” şeklinde açık uçlu bir tek soru vardır. Soruda yer alan “gibi” kavramı, metaforla kaynak ile konu arasındaki bağı açıklarken; “çünkü” kavramı çalışma grubunun oluşturdukları metaforların mantıksal dayanaklarını sunmalarını sağlamaktadır

(Saban, 2008). Araştırma, Ankara'nın çeşitli ilçelerindeki sokak, çarşı, özel kurs vb. mekânlarında gönüllü olan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından veri toplamaya geçmeden önce katılımcılara metaforların ne olduğuna ilişkin bir açıklama yapılmış ve farklı konularda metafor örnekleri gösterilmiştir. Ardından katılımcılardan formu doldurmaları istenmiş, formlar uygulamanın hemen ardından araştırmacı tarafından toplanmıştır. Katılımcılardan gönüllülük esasına dayanarak veri toplayan araştırmacı, 'Etik İlkelere Uygunluk Beyan' esaslarına göre çalışmayı tamamlamıştır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların ürettikleri metaforların analizinde sıralanan basamaklar izlenmiştir. İlk aşamada katılımcılar tarafından üretilen metaforlar kodlanarak alfabetik sıralanmıştır. Bu aşamada katılımcılara metafor üretmeleri için dağıtılan formlar araştırmacı tarafından incelenmiş ve bu incelemede herhangi bir metaforun üretilmediği, metaforun üretildiği ancak nedeninin açıklanmadığı 2 form elenmiştir (örn.; "Ebeveynlik liderlik gibidir"). Ardından her bir metafor; metaforun kaynağı, konusu ve kaynak ile konu arasındaki ilişki (Forceville, 2002) bakımından analiz edilmiştir. Örneğin; "Ebeveynlik su ve güneş gibidir; çünkü çocuklarımızı hayata hazırlar, korur, kollarız." şeklinde yazılan bir metaforda metaforun konusu "ebeveynlik", metaforun kaynağı ise "su ve güneş" olarak değerlendirilmiş; söz konusu metaforda konu ile kaynak arasında kurulmaya çalışılan ilişki ise çocukları hayata hazırlama ve koruma olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın bu sürecinde metaforların kullanımı ile ilgili araştırma deneyimine sahip uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı ve uzman alfabetik olarak sıraladığı metaforların, metafor özelliği taşıyıp taşımadığını bağımsız olarak incelemişler ve kaynakla konu arasındaki ilişkiyi dikkate alarak metafor için mantıklı bir gerekçenin sunulmadığı 82 formu %100 görüş birliğine vararak elemişlerdir (örn.; "Ebeveynlik balık ve su gibidir;

çünkü balık su olmadan yaşayamaz.”, “Ebeveynlik kök gibidir; çünkü ağacın dalları ve meyveleridir.”, “Ebeveynlik sonsuzluk gibidir; çünkü sonsuz sevgi gerektirir.”, “Ebeveynlik güzel bir şey gibidir; çünkü çocuğunuz sizin ilk göz ağrınızdır.”). Eleme sonrasında geriye 238 form kalmıştır. Geriye kalan formlarda yer alan metaforlar için yeniden alfabetik bir liste oluşturulmuştur. Bu aşamayı tema oluşturma süreci izlemiştir. Araştırmacı ve uzman birbirlerinden bağımsız şekilde, elde edilen geçerli metaforların ortak özelliklerinden ve alanyazından hareketle temalar üretmiş ve metaforları bu temalar altında listelemişlerdir. Görüş birliği %100 olana kadar tema üretme ve metaforları bu temalar altında listeleme aşaması devam etmiş; sonuç olarak 238 metafor, oluşturulan on altı tema altında listelenmiştir. Ardından son hali verilen listeye ilişkin olarak metafor ve analogiler konusunda çalışmalar yürütmüş bilim ve sanat merkezi felsefe öğretmeni olan başka bir uzmanın daha görüşüne başvurulmuştur. Uzmandan, araştırmacıdan bağımsız olarak 238 metaforu belirlenen temalar altında listelemesi istenmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan liste ile uzman tarafından oluşturulan listenin birbirleriyle örtüşüp örtüşmediği “görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı) x 100” formülü kullanılarak değerlendirilmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmacı tarafından oluşturulan listenin uzman tarafından oluşturulan liste ile ortalama %89,07 (Ranj = %89-100) düzeyinde örtüştüğü görülmüştür. Araştırmacı ve uzmanlar arasında %100 düzeyinde görüş birliği sağlanıncaya kadar analizlere devam edilmiştir. Araştırmanın farklı aşamalarında yürütülen araştırmacı ve uzmanlar arasında tutarlılığı belirlemeye ve arttırmaya yönelik çalışmalarla araştırmada iç güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmada veri analiz sürecinin detaylı bir biçimde açıklanması ve bulguların yazılıp yorumlanmasında çalışma grubunun metaforlarına ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmesiyle araştırmanın inandırıcılığı arttırmaya çalışılmıştır. Son aşamada frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan kişilerin ebeveynlik algılarına işaret eden metaforlara dair elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve araştırma alt problemlerine göre alt başlıklar halinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Bireylerin “Ebeveynlik” Olgusuna İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar

Bu araştırmada elde edilen genel bulgulara göre bireyler “ebeveynlik” algısına işaret eden 238 geçerli metafor üretmiştir. Üretilen 238 metafordan 26’sı (Ağaç, Su, Hayatın Anlamı, Rehber, Kalkan, Işık, Pusula, Güneş, Gökkuşluğu, Mum, Okul, Çobanlık, Hayat, Kapı, Bilgisayar, Öğretmenlik, Öğrencilik, Sanat, Kitap, Toprak, Mevsim, Araba, Şemsiye, Çiftçilik, Meyve Veren Bir Ağaç, Hacıyatmaz) 2 ile 7 katılımcı tarafından üretilmiştir. Diğer metaforlar ise yalnızca birer katılımcı tarafından geliştirilmiştir. Üretilen bu metaforlar ve bunları temsil eden birey sayıları (f) Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. “Ebeveynlik” Olgusuna İlişkin Geliştirilen Metaforlar ve Onları Temsil Eden Birey Sayısı

Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)	Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)
1	Bilgisayar	2	37	Yarış Atı	1
2	Dağ	1	38	Kalbini Dışarıda Taşımak	1
3	Ateşten Denizi Mumdan Gemiyle Geçmek	1	39	Sorumluluk İsteyen Bir Süreç	1
4	Motor	1	40	Mutlak Değer	1
5	Yol Göstermek	1	41	Sevgi, Sorumluluk Emek İş	1
6	İç Hesaplaşma	1	42	Kendinden Vazgeçip Çocuğuna Feda Etmek	1
7	Çözülmeyen Çözülemeyen Soru	1	43	Çok Kutsal Bir Görev	1
8	Yol Göstermek	1	44	Hayat ve Gelecek İş	1
9	Büyük Bir Emek, Sabır ve Sorumluluk İş	1	45	Çocuk Yetiştirmek Zor Bir İş	1

Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)	Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)
10	Kök	1	46	Sahip Olunan En Büyük Sorumluluk	1
11	Küp	1	47	Koşulsuz Sevmek ve İdrak Aşılacak	1
12	Gökyüzü	1	48	Liderlik	1
13	Doğa Üstü Bir Güç	1	49	Kılavuz	1
14	Süper Kahraman	1	50	Dış kapı	1
15	Nefes Almak	1	51	Öğrencilik	2
16	Sanat	2	52	Hiç Bitmeyen Bir Görev İşİ	1
17	Orkestra Şefi	1	53	Öğretmenlik	5
18	Deniz	1	54	Kale Surları	1
19	Çiçek	1	55	Yazar	1
20	Çok Renkli Küp	1	56	Yaşamın Anlamı	1
21	Kitap	3	57	Sorumluluk Yükümlülük İşİ	1
22	Pırlanta	1	58	Çömlekçilik	1
23	Ateş	1	59	Tedavi	1
24	Radar	1	60	Arkadaşlık	1
25	Köklü Bir Çınar Ağacı	1	61	Eğitmen	1
26	Karnın Çok Açken Çok Acı Bir Yemeği Yemek	1	62	İlaç	1
27	Kendini Her Konuda İkinci Plana Atmak	1	63	Mürebbiye	1
28	Saksı	1	64	Bağlılık	1
29	Toprak	4	65	Her Günü Farklı Film	1
30	Zor Bir İş	1	66	Koşulsuz Sevgi ve İlgİ	1
31	Vicdan Azabı	1	67	Rehber Olmak	1
32	Meşakkatli Bitmeyen Sorumluluk İşİ	1	68	Su	6
33	Mesaisi Bitmeyen Bir Meslek	1	69	Dantel İşlemek	1
34	Daha Önce Bulunmadığınız Bir Yerde Bulunmak	1	70	Hayat	1
35	Matematik Problemi	1	71	Hassas Bir Tül	1

Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)	Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)
36	Mevsim (ler)	2	72	Saat	1
73	Cam	1	114	Ev	1
74	Gönüllü İşçilik	1	115	Şemsiye	2
75	Felsefe	1	116	Araba	2
76	Paratoner/Yol Gösterici	1	117	Meyve Veren Bir Ağaç	2
77	Beyin	1	118	Hacıyatmaz	2
78	Devamlı Bir Şeylere Yetişmeye Çalışan Robot	1	119	Dağın Zirvesine Çıkmak (Çıkabilmek)	1
79	Hava, Su, Toprak	1	120	Gelecek	1
80	Yemek	1	121	Kale	1
81	Bilimsel ve Sanatsal Bir İş	1	122	Cerrah	1
82	Bir Fidanı Besleyip Büyütüp Meyve Vermesi	1	123	Çiftçilik	3
83	Aileden Çocuklara Kaliteli Veri Aktarımı İş	1	124	Köklü Bir Ağaç	1
84	Ağaç	7	125	Hayatın Gerçek Anlamı ve Mutluluğun Zirvesi	1
85	Köklü Bir Ağaç	1	126	Zümrüdü Anka Kuşu	1
86	Sandal	1	127	Kale Muhafızı	1
87	Tekrar Çocuk Gibi Büyümek	1	128	Hayatın Anlamı	2
88	Orman Olmak	1	129	Kaburga Kemikleri	1
89	Heykeltraşlık, Taş Yontmacılığı	1	130	Terazi	1
90	Bir Kuşun Kanatlarını Açması	1	131	Her Anını Örnek Bir İnsan Gibi Yaşayabilmek	1
91	Fırın	1	132	Mizan	1
92	Kapı	2	133	Cüzdan	1
93	Ocak	1	134	Dünyayı Sırtlanmak	1
94	Liman	1	135	Geleceğe Bir Yatırım	1
95	Hayat	3	136	Kullanma Kılavuzu	1
96	Çobanlık	2	137	Ütü	1
97	Sayısal Kuponu	1	138	Kafes	1
98	Krallık	1	139	Kanguru	1
99	Kaos	1	140	Meşrutiyet	1

Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)	Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)
100	Kılıç Kalkan	1	141	Dikenli Gül	1
101	Mum	2	142	Ressamlık	1
102	Hiç Bitmeyen Okul	1	143	Gökkuşluğu	2
103	Işık	2	144	Güneş	3
104	Oksijen	1	145	Pusula	2
105	Başkan	1	146	Evin Çatısı	1
106	Çocukla Birlikte Büyümek	1	147	Kuzgun	1
107	Koltuk	1	148	Çatı	1
108	Cam Fanus	1	149	Dalgalı Bir Deniz	1
109	Elmas, Pırlanta	1	150	Evlatla Anne Baba Arasında Köprü	1
110	Çöp Kovası	1	151	Lastik Top	1
111	Hamilik	1	152	Dünya'nın Güneş Etrafında Dönmesi	1
112	Büyük Bir Dağ	1	153	Akan Bir Nehir	1
113	Okul	2	154	Hamur Yoğurmak	1
155	Demir	1	176	Can	1
156	Bir Fidanı Ağaç Yapmak	1	177	Atmosfer	1
157	Geleceğe Yön Vermek	1	178	Tutarlı ve Koşulsuz Biçimde Sevmek	1
158	Harita	1	179	Hava	1
159	Bahçivanlık	1	180	Dünya Liderliği	1
160	Mühendislik	1	181	Devlet	1
161	Can Simidi	1	182	Sürahi ve Bardaklar	1
162	Battaniye	1	183	Her Defasında Yeni Bir Yola Girmek	1
163	Tercümanlık	1	184	Askılık	1
164	Sabun	1	185	Kaptanlık	1
165	Tiyatro Sahnesi	1	186	Bulut	1
166	Kalkan	2	187	Kültür	1
167	Sabır Taşı	1	188	Sanatçının Şarkı Söylemesi	1
168	Rehber	2	190	Dünya	1
169	Uçurumun Kenarındaki Ardıç Ağacı Olmak	1	191	Vatan	1

Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)	Sıra	Metafor Adı	Frekans (f)
170	Sorumluluk Gerektiren Bir İş	1	192	Kutsal Bir Meslek	1
171	Sorumluk ve Hayat	1	193	Güvenlik Kamerası	1
172	Bankadaki Yatırımımız	1	194	Bir Başkası İçinde Yaşamak	1
173	Yol Göstericilik/ Rehberlik	1	195	Bir Fidanın Ağaç Oluşunu İzlemek	1
174	Ayna	1	196	Kalp	1
175	Özveridir, Karşılıksız Sevmek	1		Toplam	238

Bireylerin “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Kavramsal Temalara Göre Dağılımı

Çalışma grubundan elde edilen verilere uygun olarak metaforlar ortak özellikleri bakımından gruplandırılmış ve her grup bir tema oluşturmuştur. Buna göre bu araştırmada oluşturulan kavramsal tema sayısı on altıdır. “Bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn”, “Eğitici ve şekillendirici biri olarak ebeveyn”, “Fedakâr biri olarak ebeveyn”, “Güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn”, “Yol gösterici ve yönetici biri olarak ebeveyn”, “Koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn”, “Birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik”, “Hassas dengeli bir yapı olarak ebeveynlik”, “Karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik”, “Karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Değerli bir yapı olarak ebeveynlik”, “Değişen ve farklılaşan bir yapı olarak ebeveynlik”, “Süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik”, “Mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik” ve “Yaşam kaynağı olarak ebeveynlik” şeklinde oluşturulan kavramsal temalara ait metafor sayısı ve yüzdeleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Temalar

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans (f)	Yüzde %
1	Bireye ve Top- luma Karşı So- rumlu Biri Olarak Ebeveyn	Büyük Bir Emek, Sabır ve Sorumluluk(1), Sorumluluk İsteyen Bir Süreç(1),Sevgi, Sorumluluk, Emek(1), Çok Kutsal Bir Görev(1), Sahip Olunan En Büyük Sorumluluk(1),Koşulsuz Sevmek ve İdrak Aşılama(1),Yazar(1),Sorumluluk,Yükümlülük(1),Bağlılık(1),Meşakkatli Bitmeyen Sorumluluk(1), Hayat(1), İç Hesaplaşma(1), Bilimsel ve Sanatsal Bir İş(1),Aileden Çocuklara Kaliteli Veri Aktarımı (1), Ağaç(1), Her Anını Örnek Bir İnsan Gibi Yaşayabilmek(1),Dünyayı Sırtlanmak(1), Kanguru(1), Bir Fidanı Ağaç Yapmak(1),Daha Önce Bulunmadığınız Bir Yerde Bulunmak(1), Geleceğe Yön Vermek(1), Mühendislik(1),Öğretmenlik(1), Dünya Liderliği(1), Devlet, Ayna(1), Bir Başkası İçinde Yaşamak(1),Gökyüzü(1), Özveri, Karşılıksız Sevmek(1)	29	12.18
2	Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn	Sanat(2), Kitap(1), Hayat ve Gelecek(1), Işık(1), Öğretmen(lik)(4),Çömlekçilik(1), Eğitimci(1), Mürebbiye(1), Dantel İşlemek(1), Bilgisayar(1), Heykeltraşlık(1), Taş Yontmacılığı(1), Çiftçilik(1), Kullanma Kılavuzu(1), Ressamlık(1), Hamur Yoğurmak(1), Ütü(1), Bir Fidanı Besleyip Büyütüp Meyve Vermek(1), Sürahi ve Bardaklar(1), Heykeltraşlık(1), Gökkuşluğu(1),Okul(1).	26	10.92
3	Fedakâr Biri Olarak Ebeveyn	Kendini Her Konuda İkinci Plana Atmak(1), Kendinden Vazgeçip Çocuğuna Feda Etmek(1), Çocuk Yetiştirmek Zor Bir İş(1), Tedavi(1), Gönüllü İşçilik(1), Sanat(1), Sabun(1), Uçurumun Kenarındaki Ardıç Ağacı Olmak(1), Koşulsuz Sevgi(1), Mum(1), Sabır Taşı(1).	11	4.63

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans (f)	Yüzde %
4	Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn	Dağ(1), Köklü Bir Çınar Ağacı(1), Süper Kahraman (1), Ağaç(1), Köklü Bir Ağaç(1), Hacıyatmaz (2), Zümrüdüanka Kuşu(1), Meyve Veren Bir Ağaç(1), Büyük Bir Dağ(1), Toprak(1).	11	4.63
5	Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn	Pusula(2), Rehber(2), Yol Göstermek(2), Orkestra Şefi(1), Yol Göstericilik-Rehberlik(1), Liderlik(1), Kılavuz(1), Rehber Olmak(1), Paratoner-Yol Göstericisi(1), Beyin(1), Meşrutiyet(1), Işık(1), Güneş(1), Başkan(1), Harita(1), Tercümanlık(1), Kaptanlık(1), Çobanlık(1).	21	8.83
6	Koruyucu ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn	Kapı(2), Şemsiye(2), Kalkan (2), Saksı (1), Çatı(1), Dış kapı(1), Kale Surları(1), Kalbini Dışarıda Taşımak(1), Orman Olmak(1), Bir Kuşun Kanatlarını Açması(1), Liman(1), Çobanlık(1), Ev(1), Ağaç(1), Araba(1), Kale(1), Kale Muhafızı(1), Kaburga Kemikleri(1), Kafes(1), Dikenli Gül(1), Kılıç Kalkan(1), Evin Çatısı(1), Kuzgun (1), Cam Fanus (1), Hamilik (1), Atmosfer(1), Can Simidi(1), Battaniye(1), Radar(1), Dünya(1), Güvenlik Kamerası(1).	34	14.28
7	Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Ev(1), Cüzdan (1), Evlatla Anne Baba Arasında Köprü (1)	3	1.26
8	Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Öğrencilik (2), Hayat (2), Tekrar Çocuk Gibi Büyümek(1), Çocukla Birlikte Büyümek(1), Okul(1).	7	2.94
9	Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Ateşten Denizi Mumdan Gemiyle Geçmek(1), Su(2), Ateş(1), Cam(1), Yemek(1), Mizan(1), Terazi(1), Hassas Tül(1), Cerrah(1), Saat(1), Krallık(1), Vicdan Azabı(1)	13	5.46

Sıra	Kavramsal Temalar	İlgili Metaforlar	Frekans (f)	Yüzde %
10	Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Yarış Atı(2), Karnın Çok Açken Çok Acı Bir Yemeği Yemek(1), Çok Renkli Bir Küp(1), Felsefe(1), Kaos(1), Gökkuşaklığı(1), Mum(1), Koltuk(1), Çöp Kovası(1), Araba(1), Lastik Top(1), Tutarlı ve Koşulsuz Biçimde Sevmek(1), Askılık(1), Devamlı Bir Şeylere Yetişmeye Çalışan Robot(1), Tiyatro Sahnesi(1).	16	6.72
11	Karşılıklık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Çiftçilik(2), Meyve Veren Ağaç (1), Geleceğe Bir Yatırım(1), Sayısal Kupon(1), Bahçıvanlık(1), Ağaç(1), Bankadaki Yatırımımız(1), Kültür(1).	9	3.78
12	Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Pırlanta(1), Elmas. Pırlanta(1), Vatan(1).	3	1.26
13	Değişen ve Farklılaşan Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Bilgisayar(1), Çözülmeyen Çözülemeyen Soru(1), Küp(1) Çiçek(1), Mevsim(ler)(2), Kitap(1), Dalgalı Bir Deniz(1), Ağaç(1), Bulut(1), Her Defasında Yeni Bir Yola Girmek(1), Her Gününü Farklı Film(1), Ocağın Üstünde Pişen Çay(1).	13	5.46
14	Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	Deniz(1), Mesaisi Bitmeyen Bir Meslek(1), Hiç Bitmeyen Bir Görev İş(1), Sandal(1), Ocak (1), Dağın Zirvesine Çıkmak(1), Kitap(1), Hiç Bitmeyen Okul(1), Dünya'nın Güneş Etrafında Dönmesi(1), Akan Bir Nehir(1), Demir(1), Sorumluluk Gerektiren Bir İş(1), Kutsal Bir Meslek(1).	13	5.46
15	Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik	Hayatın Anlamı(2), Mutlak Değer(1), İlaç(1), Matematik Problemi(1), Fırın (1), Hayatın Gerçek Anlamı ve Mutluluğun Zirvesi(1), Sanatçının Şarkı Söylenmesi(1).	8	3.36
16	Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik	Su(4), Toprak(3), Ağaç(2), Güneş(2), Motor(1), Nefes Almak(1), Yaşamın Anlamı(1), Hava, Su ve Toprak(1), Kök(1), Köklü Bir Ağaç(1), Oksijen(1), Hava(1), Can(1), Kalp(1).	21	8.83
TOPLAM			238	%100

Kavramsal Temalar

1. Bireye ve Topluma Karşı Sorumlu Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 29 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği bireye ve topluma karşı sorumluluğu içeren bir olgu olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik sorumluluk gibidir; çünkü çocuğunu bilinçli bir birey haline getirmek gerekir(B.40).”, “Ebeveynlik çok kutsal bir görev gibidir; çünkü her şeyi yetiştirmek kolay, insan yetiştirmek zordur(B.59).”, “Ebeveynlik hep iç hesaplaşma gibidir; çünkü kendine hep şu soruyu soruyorsun, çocuğum için yeterli miyim?(B.100).” ifadeleri örnek verilebilir. Bu örneklerin yanı sıra “Ebeveynlik mühendislik gibidir; çünkü toplumun taşlarını dizmede yardımcı oluyor(B.248).”, “Ebeveynlik dünya liderliği gibidir; çünkü insan eğitiyorsun, toplumu bilinçlendiriyorsun(B.249)”, “Ebeveynlik önemlidir, devlet gibidir; çünkü toplumun kültürünü taşır(B.250).”, “Ebeveynlik ayna gibidir; çünkü anne- babalar rol modeldir(B.280).” ifadeleri de bulunmaktadır.

2. Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 26 metafor bulunmaktadır. Ebeveyn olmayı çocuğu eğitici ve şekillendirici biri olmak olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik çömlekçilik gibidir; çünkü çocuğa şeklini veren ebeveyn(B.78).”, “Ebeveynlik mürebbiye gibidir; çünkü çocukların terbiye görevi ebeveyn(B.85).”, “Ebeveynlik dantel işlemek gibidir; çünkü çocuklar nasıl işlenirse öyle yetişir(B.92).”, “Ebeveynlik çiftçilik gibidir; çünkü bir tohumu ellerinizle büyütüp yararlı şeylerden yararlandırıp zararlı etkenlerden koruyup, sağlıklı ve iyi bir şekilde büyütüp olgunlaştırmaktır. İyi ve sağlıklı ürün elde etmektir(B.162).”, “Ebeveynlik heykeltraşlık gibidir; çünkü çocuğunuzu en ince ayrıntısına kadar siz şekillendirirsiniz(B.260).”, “Ebeveynlik ışık gibidir; çünkü bilgi ve birikimleri çocuğa yansıtır(B. 264).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

3. Fedakâr Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 11 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği fedakârlık gerektiren bir sorumluluk olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik gönüllü işçilik gibidir; çünkü çok çalışırsınız ama çok keyif alırsınız(B.104).”, “Ebeveynlik sabun gibidir; çünkü evlatlarının kalbini ve ruhunu temizlerken yok olursun(B.267).”, “Ebeveynlik kendini her konuda ikinci plana atmak gibidir; çünkü çocuğum acıkınca acıkır, o hastalanınca ağrı hisseder, önce onun mutluluğu geldiği için(B.35).”, “Ebeveynlik uçurumun kenarındaki ardıç ağacı olmak gibidir; çünkü çok rüzgâr görmüşsünüzdür ama gölgelenenler bunu bilmez(B.299).”, “Ebeveynlik mum gibidir; çünkü kendisi tükenirken etrafını aydınlatır(B.318).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

4. Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 11 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği güçlü ve mücadeleci olmakla ilişkilendiren bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik süper kahraman olmak gibidir; çünkü çocuklarınız sürekli sizi olduğunuzdan daha fazlası olarak görür(B.95).”, “Ebeveynlik hacıyatmaz gibidir; çünkü yorucu hayat koşullarında yıkılmadan ayakta durmak gerekir(B.153).”, “Ebeveynlik Zümrüdüanka kuşu gibidir; çünkü zaman zaman yaşadıklarınız, kişiler ve çevrenizdeki olumsuzluklar, onlara rağmen çocuklarınız için küllerinizden yeniden doğarsınız. Tıpkı Anka kuşu gibi; çünkü onları geleceğe en iyi şekilde psikolojileriyle, kendilerine öz güvenleriyle bu hayata hazırlanmalıdırlar. Bunu da hazırlamak her gün daha güçlü bir şekilde biz ebeveynlerin görevidir. Siz dik durursanız onlar da sizden ilhan alıp bunu yaşarlar ve yaşatırlar(B.165).”, “Ebeveynlik büyük bir dağ gibidir; çünkü bir ebeveyn olarak güçlü, ayakları üstünde duran, her şartta çocuğuna yeterli olmalıdır. Dağın büyüklüğünde güçlü bir duruş, koca bir sevgi, her konuda sağlam bir yapısı görüyorum(B.226).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

5. Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 21 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliğe dair algılarında yol gösterici ve yönetici olma yönleri olan biri olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik yol göstericilik/rehberlik gibidir; çünkü hayat boyu yanında olamayacağımız, biz yanlarında olmadığımızda da yollarına devam edebilmelerini sağlamaktır(B.46).”, “Ebeveynlik liderliktir; çünkü çocuk ebeveynin takipçisidir(B.68).”, “Ebeveynlik paratoner, yol gösterici gibidir; çünkü çocuklar sıfır datayla dünyaya gelirler. Onları yönlendirmek, zararlı etkilerden uzak tutmaktır(B.106).”, “Ebeveynlik pusula gibidir; çünkü her zaman doğru yolu gösterir(B.204).”, “Ebeveynlik harita gibidir; çünkü hayatın nereye gideceğini nerde duracağını gösterir(B.240).”, “Ebeveynlik kaptanlık gibidir; çünkü çocuklarına yol gösterir(B.268).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

6. Koruyucu ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn

Bu tema altında 34 metafor bulunmaktadır. Ebeveyn olmayı koruyucu kollayıcı bir sorumluluk olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik dış kapı gibidir; çünkü dış kapı kışın soğuklardan, yabancılardan evimizi ve bizi korur. Ebeveynler de çocuklarını dış kapı gibi dışarıdan korurlar(B.70).”, “Ebeveynlik liman gibidir; çünkü güvenilir ve korunaklı olmalıdır(B.134).”, “Ebeveynlik çobanlık gibidir; çünkü hem iç hem de dış tehditlere karşı sorumlulukları var(B.140).”, “Ebeveynlik kaburga kemikleri gibidir; çünkü korudukları şey bir o kadar önemli ve kıymetlidir(B.169).”, “Ebeveynlik güvenlik kamerası gibidir; çünkü nerede, ne olabileceği hakkında bilgi edinerek, yaşanacak olumsuz durumlara önlem alınmasını sağlar(B.190).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

7. Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 3 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliğin yapısını birleştirici, bir araya getiren bir olgu olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik ev gibidir, çünkü ev

insanları bir arada tutar(B.147).” ”Ebeveynlik cüzdandan gibidir; çünkü kıymetli şeyleri bir arada tutar(B.177).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

8. Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 7 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği öğrenen bir yapı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik öğrencilik gibidir; çünkü her an sınava giriyormuş gibi hissettirir. Yeni şeyler öğretir(B.124).”, “Ebeveynlik hayat gibidir, doğa gibidir; çünkü her gün karşılıklı bir şey öğrenirsin(B.139).”, “Ebeveynlik okul gibidir; çünkü çocuğunla birlikte çok şeyi öğrenirsin, yanlışları doğruyu, güzeli çirkini sen de onunla beraber(B.228).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

9. Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 11 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği hassas dengeli bir yapı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik ateşten denizi mumdandan gemiyle geçmek gibidir; çünkü ilk hatanızda gemi alev alır(B.3).”, “Ebeveynlik yemek gibidir; çünkü az pişse olmaz, çok pişse olmaz; tam kıvamında olmalı her şey(B.113).”, “Ebeveynlik bir cerrah gibidir; çünkü yapılacak hatalar hayati sorunlar doğurabilir(B.161).”, “Ebeveynlik krallık gibidir; çünkü çok hassas şekilde birçok açıdan korumak ve yönetmek gereken bir topluluğun üzerinde otorite kurma çabası vardır. En ufak bir hatada bu sistem çöküşe geçebilir. Aynı zamanda üyeler herhangi bir şekilde “isyan” a geçebilir(B.189).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

10. Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 16 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik karnın çok açken çok acı bir yemeği yemek gibidir; çünkü dünyanın en tatlı hissini yaşatır ancak bunu

yaşatırken canını da acıtır(B.34).”, “Ebeveynlik devamlı bir şeylere yetişmeye çalışan robot gibidir; çünkü şehir hayatı maalesef bunu gerektiriyor(B.109).”, “Ebeveynlik kaos gibidir; çünkü içinde birçok bilinmeyen barındırır(B.190).”, “Ebeveynlik mum gibidir; çünkü eriyoruz ama yenilenemiyoruz(B.192).”, “Ebeveynlik askılık gibidir; çünkü her gelen üstüne bir şey asar(B.265).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

11. Karşılıklılık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 9 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği karşılıklılık gösteren bir yapı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik geleceğe bir yatırım gibidir; çünkü bugün ektiğin yarın senin kazancın olur(B.179).”, “Ebeveynlik bahçıvanlık gibidir; çünkü çiçeklerinize ne kadar güzel bakarsanız, o kadar güzel sonuç alırsınız(B.247).”, “Ebeveynlik ağaç gibidir; çünkü besleyip büyüttükten sonra sana fayda sağlar(B. 291).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

12. Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 3 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliğin yapısını değerli olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik pırlanta gibidir; çünkü benim için en değerli taş olduğu için(B.30).”, “Ebeveynlik elmas, pırlanta gibidir; çünkü çok değerli ve çok arzu edilendir(B.214).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

13. Değişen-Farklılaşan Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 13 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği süreçte değişen ve farklılaşan bir olgu olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik bilgisayar gibidir, çünkü sürekli yenilemeye, güncel kalmaya, bilgili olmaya ihtiyacı vardır(B.1).”, “Ebeveynlik çözülmeyen çözülemeyen soru gibidir. Her an o sorunun cevabı değişmekte ve cevap çocuk olan

tarafından anlaşılamamaktadır. Bu noktada ebeveyn sürekli denkleme eşitlemekle ömrünü geçirmektedir(B.10).”, “Ebeveynlik ağaç gibidir; çünkü her yönüyle geliştirmeliyiz kendimizi ağaç gibi, kolları gibi(B.219).”, “Ebeveynlik ocağın üstünde pişen çay gibidir; çünkü demlenmesi zaman alır(B.320).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

14. Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 13 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği süreklilik gösteren bir yapı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik mesaisi bitmeyen bir meslek gibidir; çünkü ömür boyu sürer(B.32).”, “Ebeveynlik ocak gibidir; çünkü hiç sönmez(B.133).”, “Ebeveynlik kitap gibidir; çünkü sürekli okunup sürekli tekrar edilmelidir(B.173).”, “Ebeveynlik demir gibidir; çünkü işledikçe ışıldar(B.233).”, “Ebeveynlik sandal gibidir; çünkü kürek çekmeyi ihmal ederseniz sürüklenirsiniz(B.119).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

15. Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 8 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği mutluluğun kaynağı olarak algılayan bireyler tarafından üretilen metaforlara “Ebeveynlik matematik problemi gibidir; çünkü problemi çözdükçe rahatlarsınız(B.98).”, “Ebeveynlik mutlak değer gibidir; çünkü ne yaşarsan yaşa, sonuç hep pozitifdir(Evlat sevgisi) (B.56).”, “Ebeveynlik ilaç gibidir; çünkü ne zaman kötü hissettiğinde iyi gelirler(B.84).”, “Ebeveynlik hayatın gerçek anlamı ve mutluluğun zirvesi gibidir; çünkü çocukluk ve gençlik dönemindeki hayallerin gerçekleşmesini görmek ve bizâtihi yaşayarak, yaşamanın gayesine ulaşarak doyuma ulaşmaktır(B.164).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

16. Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik

Bu tema altında 21 metafor bulunmaktadır. Ebeveynliği yaşamın kaynağı ve devamlılığı olarak algılayan bireyler tarafından

üretilen metaforlara “Ebeveynlik ağaç gibidir; çünkü kök salıp meyve veririz(B.120).”, “Ebeveynlik köklü bir ağaç gibidir; çünkü dalları çocuklarıdır, yaşamının devamını sağlar(B.163).”, “Ebeveynlik su gibidir; çünkü balık su olmadan yaşayamaz(B.168).”, “Ebeveynlik toprak gibidir; çünkü içinde canlar büyütür(B.216).”, “Ebeveynlik kalp gibidir; çünkü her zaman atmalıdır(B.302).”, “Ebeveynlik güneş gibidir; çünkü hiçbir zaman solmamalıdır(B.304).” ifadeleri örnek olarak verilebilir.

Bireylerin Ebeveynlik Olgusuna Yönelik Metaforların Altında Toplandığı Kavramsal Temaların Yaş, Eğitim Durumu ile Kent ve Kırsalda Yaşam Süreleri Değişkenlerine Göre Dağılımı

Çalışmadan elde edilen verilere uygun olarak metaforlar ortak özellikleri bakımından gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma sonunda oluşturulan kavramsal temaların yaş, eğitim durumu ile kent ve kırsalda yaşam süreleri değişkenlerine göre dağılımları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 4. “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Temaların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Kavramsal Temalar	18 yaş aşağısı		18-30		31-45		46-55		56 yaş ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Bireye ve Topluma Karşı Sorumlu Biri Olarak Ebeveyn	3	10.34	9	31.03	10	34.49	6	20.69	1	3.45	29
2. Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn	2	7.7	4	15.38	14	53.84	5	19.23	1	3.85	26
3. Fedakâr Biri Olarak Ebeveynlik	1	9.1	0	0	8	72.72	2	18.18	0	0	11
4. Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn	0	0	0	0	8	72.72	2	18.18	1	9.1	11

Kavramsal Temalar	18 yaş aşağısı		18-30		31-45		46-55		56 yaş ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5.Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn	7	33.33	6	28,58	7	33.33	1	4.76	0	0	21
6. Korumacı ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn	8	23.53	8	23,53	12	35.3	4	11.76	2	5.88	34
7.Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	3	100	0	0	0	0	3
8.Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	14.29	5	71,42	1	14.29	0	0	7
9. Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	1	7.7	2	15.38	9	69.22	1	7.7	0	0	13
10. Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	2	12.5	3	18,75	8	50	2	12.5	1	6.25	16
11. Karşılıklılık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	2	22,22	3	33,33	1	11.12	3	33,33	0	0	9
12.Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	33	2	67	0	0	0	0	3
13.Değişen ve Farklılaşan Biri Olarak Ebeveynlik	2	15,38	3	23,07	7	53.85	1	7.7	0	0	13
14. Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	7.7	10	76.92	2	15.38	0	0	13
15.Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik	0	0	3	37.5	3	37.5	1	12.5	1	12.5	8
1.Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik	3	14.28	1	4,76	9	42.86	4	19.05	4	19.05	21
Toplam	31		45		116		35		11		238

Tablo 4 incelendiğinde “ebeveynlik” algısını ortaya koyan metaforların oluşturduğu kavramsal temaların bireylerin yaş değişimine bağlı olarak şu verilere ulaşılmıştır:

31-45 yaş aralığındaki bireylerin diğer tüm yaş gruplarına göre; birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik, değerli bir yapı olarak ebeveynlik, değişen ve farklılaşan bir yapı olarak ebeveynlik, eğitici ve şekillendirici biri olarak ebeveyn, fedakâr biri olarak ebeveyn, güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn, hassas dengeli bir yapı olarak ebeveynlik, karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik, koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn, öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik, süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik ve yaşam kaynağı olarak ebeveynlik temalarında yüksek oranda metafor ürettiği görülmektedir. Bununla birlikte bu yaş grubunda en az metafor karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik temasında üretilmiştir. Mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik temasında 18-30 yaş ve 31-45 yaş aralığındaki bireyler eşit ve yüksek oranda metafor üretmiştir. Bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn temasında 18-30 yaş, 31-45 yaş ve 46-55 yaş aralığındaki bireylerin ürettiği metafor oranı birbirine çok yakındır. Yol gösterici ve yönetici biri olarak ebeveyn temasında ise 18 yaş altı ile 18-30 yaş ve 31-45 yaş aralığındaki bireylerin ürettiği metafor oranı birbirlerine çok yakındır. 18 yaş altı bireyler, birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik, değerli bir yapı olarak ebeveynlik, güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn, mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik, öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik ve süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik temalarında hiç metafor üretmemiştir. 18 yaş altı bireylerin en fazla yol gösterici ve yönetici biri olarak ebeveyn temasında metafor ürettiği görülmektedir. 18-30 yaş aralığındaki bireyler birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik, fedakâr biri olarak ebeveyn ve güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn temalarında hiç metafor üretmemiştir. 18-30 yaş aralığındaki bireyler en çok mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik temasında metafor üretmiştir. 18 yaş ve altı ile 18-30 yaş ve 46-55 yaş aralığındaki bireyler karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik temasında birbirlerine yakın oranda tema üretmiştir. 46-55 yaş aralığındaki bireylerin tüm temalar içerisinde en fazla karşılıklılık gösteren bir yapı ebeveynlik temasında metafor ürettiği görülmektedir. 56 yaş ve üzeri bireyler sadece bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn, eğitici

ve şekillendirici biri olarak ebeveyn, güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn, karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik, koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn ve yaşam kaynağı olarak ebeveynlik temalarında metafor üretmiştir. Bu yaş grubundaki bireyler bu temalar arasında en fazla metaforu yaşam kaynağı olarak ebeveynlik temasında üretmiştir.

Tablo 5. “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Temaların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

Kavramsal Temalar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Lisans		Lisansüstü		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Bireye ve Topluma Karşı Sorumlu Biri Olarak Ebeveyn	1	3,45	1	3,45	8	27,59	12	41,38	7	24,14	29
2. Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn	1	3,85	3	11,53	2	7,7	13	50	7	26,92	26
3. Fedakâr Biri Olarak Ebeveynlik	0	0	1	9,1	3	27,27	5	45,45	2	18,18	11
4. Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn	1	9,1	1	9,1	2	18,18	7	63,64	0	0	11
5. Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn	2	9,52	6	28,58	0	0	10	47,62	3	14,28	21
6. Koruyucu ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn	1	2,94	10	29,41	11	32,36	9	26,47	3	8,82	34
7. Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	0	0	2	66,7	1	33,3	3
8. Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	14,28	3	42,86	3	42,86	0	0	7
9. Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	1	7,7	2	15,38	7	53,84	3	23,08	0	0	13
10. Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	6,25	4	25	6	37,5	5	31,25	16
11. Karşılıklık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	1	11,12	1	11,12	3	33,32	3	33,32	1	11,12	9

Kavramsal Temalar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Lisans		Lisansüstü		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
12-Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0	3
13-Değişen ve Farklılaşan Biri Olarak Ebeveynlik	1	7,69	2	15,38	0	0	9	69,2	1	7,69	13
14. Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	5	38,46	5	38,46	3	23,08	13
15.Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik	0	0	2	25	1	12,5	4	50	1	12,5	8
16.Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik	5	23,81	1	4,76	4	19,05	7	33,33	4	19,05	21
Toplam	14		32		46		105		41		238

Tablo 5 incelendiğinde “ebeveynlik” algısını ortaya koyan metaforların oluşturduğu kavramsal temaların bireylerin eğitim durumuna bağlı olarak şu verilere ulaşılmıştır:

Lisans eğitimi alan bireylerin diğer eğitim durumlarına göre; bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn, birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik, değerli bir yapı olarak ebeveynlik, değişen ve farklılaşan bir yapı olarak ebeveynlik, eğitici ve şekillendirici biri olarak ebeveyn, fedakâr biri olarak ebeveyn, güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn, mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik ve yaşam kaynağı olarak ebeveynlik temalarında yüksek oranda metafor ürettiği görülmektedir. Değerli bir yapı olarak ebeveynlik temasında lisans eğitimi alan bireyler dışında metafor üretilmemiştir. Lise, lisans ve lisansüstü eğitimi olan bireyler karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik, koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn ve süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik temalarında birbirlerine yakın oranda metafor üretmiştir. Lise ve lisans eğitimi olan bireyler karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik ve öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik temalarında birbirlerine yakın oranda metafor üretmiştir.

Tablo 6. “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Temaların Kentte Yaşama Süresi Değişkenine Göre Dağılımı

<i>Kavramsal Temalar</i>	1-5 yıl		5-10 yıl		10-15 yıl		15-20 yıl		20 yıl ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Bireye ve Topluma Karşı Sorumlu Biri Olarak Ebeveyn	1	3,45	2	6,9	2	6,9	4	13,79	20	68,96	29
2. Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn	1	3,85	2	7,7	3	11,53	3	11,53	17	65,39	26
3. Fedakâr Biri Olarak Ebeveynlik	1	9,09	0	0	0	0	0	0	10	90,91	11
4. Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn	0	0	0	0	1	9,1	1	9,1	9	81,82	11
5. Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn	2	9,52	2	9,52	8	38,1	2	9,52	7	33,34	21
6. Korumucu ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn	4	11,76	6	17,65	6	17,65	3	8,82	15	44,12	34
7. Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	3
8. Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	1	14,29	0	0	0	0	0	0	6	85,71	7
9. Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	7,7	1	7,7	0	0	11	84,60	13
10. Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	2	12,5	3	18,75	1	6,25	10	62,5	16
11. Karşılıklılık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	3	33,33	1	11,12	0	0	5	55,55	9
12. Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	33,33	0	0	0	0	2	66,67	3
13. Değişen ve Farklılaşan Biri Olarak Ebeveynlik	1	7,7	2	15,38	1	7,7	3	23,07	6	46,15	13

Kavramsal Temalar	1-5 yıl		5-10 yıl		10-15 yıl		15-20 yıl		20 yıl ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
14. Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	2	15,38	1	7,7	1	7,7	9	69,22	13
15. Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	12,5	0	0	2	25	5	62,5	8
16. Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik	3	14,28	1	4,76	0	0	2	9,52	15	71,44	21
Toplam	14		25		27		22		150		238

Tablo 6 incelendiğinde “ebeveynlik” algısını ortaya koyan metaforların oluşturduğu kavramsal temaların bireylerin kentte yaşama süresine bağlı olarak şu verilere ulaşılmıştır: 20 yıl üzeri kentte yaşayan bireylerin üretilen tüm temalarda yüksek oranda metafor ürettiği görülmektedir.

Tablo 7. “Ebeveynlik” Olgusuna Yönelik Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Temaların Kırsal Bir Bölgede Yaşama Süresi Değişkenine Göre Dağılımı

Kavramsal Temalar	1-5 yıl		5-10 yıl		10-15 yıl		15-20 yıl		20 yıl ve üzeri		Hayır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Bireye ve Topluma Karşı Sorumlu Biri Olarak Ebeveyn	4	13,79	5	17,24	2	6,9	1	3,45	0	0	17	58,62	29
2. Eğitici ve Şekillendirici Biri Olarak Ebeveyn	5	19,23	3	11,53	1	3,85	5	19,23	1	3,85	11	42,31	26
3. Fedakâr Biri Olarak Ebeveynlik	0	0	3	27,27	0	0	0	0	0	0	8	72,73	11
4. Güçlü ve Mücadeleci Biri Olarak Ebeveyn	2	18,18	0	0	0	0	2	18,18	0	0	7	63,64	11
5. Yol Gösterici ve Yönetici Biri Olarak Ebeveyn	3	14,28	1	4,76	4	19,05	0	0	0	0	13	61,91	21

Kavramsal Temalar	1-5 yıl		5-10 yıl		10-15 yıl		15-20 yıl		20 yıl ve üzeri		Hayır		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
6. Koruyucu ve Kollayıcı Biri Olarak Ebeveyn	5	14,7	3	8,82	5	14,7	0	0	2	5,88	19	55,9	34
7. Birleştiren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0	1	33,33	3
8. Öğrenen Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	1	14,29	2	28,57	0	0	1	14,29	0	0	3	42,85	7
9. Hassas Dengeli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	2	15,38	1	7,7	1	7,7	0	0	0	0	9	69,22	13
10. Karmaşık ve Zorlayıcı Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	2	12,5	1	6,25	2	12,5	2	12,5	0	0	9	56,25	16
11. Karşılıklılık Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	2	22,22	1	11,12	0	0	6	66,66	9
12. Değerli Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	0	0	0	0	0	0	1	33,33	0	0	2	66,67	3
13. Değişen ve Farklılaşan Biri Olarak Ebeveynlik	4		2	15,38	0	0	1	7,7	0	0	6	46,15	13
14. Süreklilik Gösteren Bir Yapı Olarak Ebeveynlik	3	23,08	0	0	1	7,7	0	0	0	0	9	69,22	13
15. Mutluluk Kaynağı Olarak Ebeveynlik	1	12,25	1	12,25	0	0	2	25	0	0	4	50	8
16. Yaşam Kaynağı Olarak Ebeveynlik	4	19,05	1	4,76	1	4,76	3	14,28	2	9,52	10	47,63	21
Toplam	36		24		20		19		5		134		238

Tablo 7 incelendiğinde “ebeveynlik” algısını ortaya koyan metaforların oluşturduğu kavramsal temaların bireylerin kırsal bir bölgede yaşama süresine bağlı olarak şu verilere ulaşılmıştır: Kırsal bir bölgede hiç yaşamayan bireylerin birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik dışında üretilen tüm temalarda yüksek düzeyde metafor ürettiği görülmektedir. Kırsal bir bölgede 5-10 yıl ve 10- 15 yıl aralığında yaşayan bireylerin birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik temasında ürettiği metafor sayısı kırsal bir bölgede hiç yaşamayan bireylerle eşittir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmayla günümüzde bireylerin “ebeveynlik” algılarını metaforlar yoluyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bireylerin algılarındaki değişimi; ebeveynleri, kendi ebeveynlikleri ve karşılaştıkları ebeveynler ile ilgili deneyimlerle yapmış oldukları gözlemler etkilemektedir. Bireylerdeki ebeveynlik algılarını anlamak; aileye olan bakış ve aileyi tanımlama biçimleri hakkında bilgi vermektedir. Bu bakımdan bireylerin ebeveynlik hakkındaki algıları ve tutumları önemlidir. Bu araştırmaya katılan 226’sı kadın, 94’ü erkek olmak üzere 320 kişi “ebeveynlik” olgusuna ilişkin 238 geçerli metafor üretmiştir. Katılımcı sayısının yüksek tutulmasıyla geçerli metafor sayısının yüksek olması sağlanmıştır. Bununla birlikte araştırma, bireylerin yaş, eğitim durumları, kent ve kırsalda yaşam süreleri gibi demografik özelliklerine göre ebeveynlik algılarındaki farklılık ve benzerliklerin ortaya konulmasıyla ebeveynliğe sosyolojik bir bakış açısı sağlamasında alanyazına önemli ipuçları da sağlamaktadır.

Araştırmada, bireylerin ebeveynlik olgusunu daha çok; ağaç(f=7), su(f=6), toprak(f=4), öğretmenlik(f=5), hayat(f=3), çiftçilik(f=3), kitap(f=3), güneş(f=3), bilgisayar(f=2), öğrenci(f=2), sanat(f=2), mevsim(f=2), araba(f=2), şemsiye(f=2), meyve veren ağaç(f=2), hacıyatmaz(f=2), hayatın anlamı(f=2), pusula(f=2), gökkuşağı(f=2), çobanlık(f=2), mum(f=2), ışıık(f=2), kapı(f=2), kalkan(f=2) ve rehber(f=2) gibi kavramlara benzettiği tespit edilmiştir. Bu metaforlar dışında üretilen metaforlar ise yalnızca birer katılımcı tarafından geliştirilmiştir. Özyıldırım ve Yazar’ın (2013) Türkçe metinlerdeki aile metaforlarını ortaya koyduğu çalışmasında metinlerde aile için ağaç metaforunun kullanıldığını belirtmektedir. Ceylan’ın (2016) aileye ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi adlı çalışmasının sonucuna göre sınıf öğretmenleri ve aile üyelerinin aileye yönelik en fazla ağaç metaforunu kullandığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçlarına göre de ebeveynlik için en çok üretilen metaforun ağaç olması, ebeveynlikten hareketle aileye yönelik birey algılarının süreçte değişim göstermeden aynı kaldığını

ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonucunda, “ebeveynlik” ile ilgili bireylerin ürettiği metaforlar on altı kavramsal tema altında toplanmıştır. Bu temalar “koruyucu ve kollayıcı biri olarak ebeveyn” (f=34), “bireye ve topluma karşı sorumlu biri olarak ebeveyn” (f=29), “eğitici ve şekillendirici biri olarak ebeveyn” (f=26), “yaşam kaynağı olarak ebeveynlik” (f=21), “yol gösterici ve yönetici biri olarak ebeveyn” (f=21), “karmaşık ve zorlayıcı bir yapı olarak ebeveynlik” (f=16), “süreklilik gösteren bir yapı olarak ebeveynlik”(f=13), “değişen ve farklılaşan bir yapı olarak ebeveynlik” (f=13), “hassas dengeli bir yapı olarak ebeveynlik”(f=13), “fedakâr biri olarak ebeveyn” (f=11), “güçlü ve mücadeleci biri olarak ebeveyn” (f=11), “karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveynlik” (f=9), “mutluluk kaynağı olarak ebeveynlik” (f=8), “öğrenen bir yapı olarak ebeveynlik” (f=7), “birleştiren bir yapı olarak ebeveynlik” (f=3) ve “değerli bir yapı olarak ebeveynlik” (f=3) şeklinde kategorileştirilmiştir.

Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan metaforlar Rosenblatt ve Li'nin (2011) aile ile ilgili benzetmeler ve metaforlara yönelik yaptığı çalışma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Baltacı'nın (2015) “Evli bireylerin ‘Aile’ ve ‘Evlilik’ kavramlarına yönelik metaforik algılarının bağlanma stillerine göre değerlendirilmesi” adlı çalışması sonucunda; güven, korunma, mutluluk, rahatlık, öğretici yaşamsal ihtiyaç, değişkenlik, bağ, birliktelik, özveri ve sabır kategorileri ortaya çıkmıştır. Bu çalışmadaki aile ile ilgili üretilen metaforlar ve bu metaforlarla ortaya çıkan kategoriler ile araştırma sonucunda ortaya çıkan metaforlar ve oluşan kategoriler örtüşmektedir. Aksoy ve Başar'ın (2017) “Farklı gelişim döneminde çocuğu olan babaların ‘çocuk, anne ve baba’ metaforlarının incelenmesi” adlı çalışması sonucunda babaların anne algılarına ilişkin metaforlarla oluşan “büyütme ve yetiştirme, duyarlı bir bakım sağlama, fedakârlık, iyilik kaynağı olma, destek olma, yönetme” kategorileri ile babaların baba algılarına ilişkin metaforlarla oluşan “koruyuculuk, destek olma, fedakârlık, zorluklara göğüs germe, yönetme, model olma” kategorileri, araştırma sonucunda ortaya çıkan metaforlarla oluşturulan kategorilerle örtüşmektedir. Demir Öztürk, Demir Yıldız ve Başaran'ın (2018) çalışmasında benzer olarak ebeveynlerin anne

algısına yönelik elde edilen temaların “büyüten/koruyan bir unsur, yaşam veren, şekil veren, sevilen bir kişi, iyilik temsili, değerli bir şey” şeklinde olduğu ve ebeveynlerin baba algısına yönelik elde edilen temaların “yöneten bir kişi, koruyan kişi, fedakâr bir kişi, sevilen bir kişi, adalet temsili, güven veren” şeklinde olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada ebeveynlerin anneliğe ve babalığa ilişkin ortaya konulan algıları mevcut çalışmada bireylerin ebeveynliğe yönelik algılarına destek olmakta ve benzerlik göstermektedir.

Kavramsal temalar, bireylerin yaş değişkenine göre değerlendirildiğinde karşılıklılık gösteren bir yapı olarak ebeveyn teması hariç geriye kalan on beş temada en yüksek metaforu 31-45 yaş aralığındaki bireyler üretmiştir. 18 yaş altındaki, 18-30 yaş aralığındaki ve 56 yaş ve üzerindeki bireylerin hiç metafor üretmediği temalar vardır. 18 yaş altı bireylerin ebeveyni daha çok koruyucu, kollayıcı yol gösterici ve yönetici; 18-30 yaş aralığındaki bireylerin ebeveyni daha çok bireye, topluma karşı sorumlu, koruyucu ve kollayıcı; 31-45 yaş aralığındaki bireyler için ebeveyn daha çok eğitici, şekillendirici, koruyucu ve kollayıcı nitelikleriyle; 46-55 yaş aralığındaki bireyler için ebeveyni daha çok bireye, topluma karşı sorumlu, eğitici ve şekillendirici nitelikleriyle; 56 yaş ve üzeri bireyler ise ebeveynlik daha çok yaşam kaynağı olarak algılanmaktadır. Araştırmaya katılan tüm yaş aralığındaki bireylerin ebeveynliği bireye, topluma karşı sorumlu, eğitici, şekillendirici, karmaşık, zorlayıcı, koruyucu, kollayıcı bir sorumluluk ve yaşam kaynağı olarak algılamaları benzer ebeveynlik algıları olarak tespit edilmiştir.

Kavramsal temalar, bireylerin eğitim durumları değişkenine göre değerlendirildiğinde lisans eğitimi olan bireyler tüm temalarda metafor üretirken; ilkökul, ortaokul, lise ve lisansüstü eğitimi olan bireylerin hiç metafor üretmediği temalar vardır. Lisansüstü ve lisans eğitimi olan bireyler ebeveyni daha çok bireye, topluma karşı sorumlu, eğitici ve şekillendirici olarak algılarken lise ve ortaokul eğitimi olan bireyler koruyucu ve kollayıcı olarak algılanmaktadır. İlkokul eğitimi olan bireyler ise ebeveyni daha çok yaşam kaynağı olarak görmektedir. Araştırma sonucuna göre bireylerin eğitim

durumuyla ebeveynliğe bakışları arasında yakın ve anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Kavramsal temalar, bireylerin kentte yaşama ve kırsal bölgede yaşama değişkenine göre değerlendirildiğinde; araştırmada yer alan bireylerin çoğunluğunun 20 yıl üzerinde kentte yaşadığı ve kırsal bölgede hiç yaşamadığı anlaşılmaktadır. Kentte yaşama süresi 20 yıl üzeri olan bireyler tüm temalarda yüksek oranda metafor üretmiştir. Kentte yaşama süresi 20 yıl üzeri olan bireyler ebeveynliği daha çok fedakâr ve birleştiren; kentte yaşama süresi 20 ile 15 yıl arası olan bireyler ebeveynliği daha çok mutluluk kaynağı, değişen ve farklılaşan; kentte yaşama süresi 15 ile 10 yıl arası olan bireyler ebeveynliği daha çok koruyucu, kollayıcı, karmaşık ve zorlayıcı; kentte yaşama süresi 10 ile 5 yıl arası olan bireyler ebeveynliği karşılıklılık gösteren ve değerli; kentte yaşama süresi 5 ile 1 yıl arası olan bireyler ebeveynliği daha çok koruyucu, kollayıcı ve öğrenen bir yapı olarak algılanmaktadır. Araştırmaya katılan bireylerin kentte yaşama sürelerine bakılmaksızın ebeveyni bireye, topluma karşı sorumlu, eğitici ve şekillendirici, değişen, farklılaşan, koruyucu ve kollayıcı olarak algılamaları ebeveynlik olgusundaki benzer algılar olarak ortaya konulmuştur. Kırsal bir bölgede hiç yaşamayan bireyler ebeveynliği daha çok fedakâr, hassas dengeli ve sürekli; kırsal bir bölgede 20 yıl üzeri yaşayan bireyler ebeveynliği daha çok eğitici, şekillendirici, koruyucu, kollayıcı, yaşam kaynağı; kırsal bir bölgede 20 ile 15 yıl arası yaşayan bireyler ebeveynliği daha çok değerli, eğitici ve şekillendirici; kırsal bir bölgede 15 ile 10 yıl arası yaşayan bireyler ebeveynliği daha çok birleştiren ve karşılıklılık gösteren; kırsal bir bölgede 10 ile 5 yıl arası yaşayan bireyler ebeveynliği daha çok birleştiren ve fedakâr; kırsal bir bölgede 5 ile 1 yıl arası yaşayan bireyler ebeveynliği daha çok değişen, farklılaşan ve süreklilik gösteren bir yapı olarak algılanmaktadır. Kentte yaşama süresi 20 yıl üzeri olan bireyler ebeveynliği daha çok hassas ve dengeli olmayı, öğrenmeye açık olmayı, fedakârlık gerektiren ve birleştirici bir sorumluluk olarak algılarken kırsal bir bölgede 20 yıl üzeri yaşayan bireyler için ebeveynlik daha çok eğitici, şekillendirici, koruyucu, kollayıcı, yaşam kaynağı olma nitelikleri ile öne

çıkılmaktadır. Araştırma sonucuna göre hem kırsal hem de kentsel bir bölgede uzun süre yaşayan bireylerin ebeveynlik algılarında kırsal ve kentsel yaşamın ekonomik, kültürel ve toplumsal yapısındaki farklılıklardan kaynaklı değişiklikler olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, ortaya çıkan tüm kavramsal temalar birlikte değerlendirildiğinde katılımcılar tarafından genel olarak ebeveynlik olgusuna dair üretilen; ağaç, yazar, mühendislik, devlet, ayna, sanat, çömlekçilik, okul, pusula, beyin, güneş, can, kök, şemsiye, çatı, dünya, liman vb. gibi olumlu metaforlar yoğunluktadır. Üretilen bu metaforlardan bireylerin ebeveynlik olgusunu, “koruyucu ve kollayıcı”, “bireye ve topluma karşı sorumlu”, “eğitici ve şekillendirici”, “yaşam kaynağı”, “yol gösterici ve yönetici” niteliklerini öne çıkarması (yüksek oranda) ebeveynliğe oldukça olumlu bir anlam yüklediğini göstermektedir. Araştırma sonuçlarıyla ortaya çıkan olumlu temalardan olan “değerli”, “mutluluk kaynağı”, “öğrenen” ve “birleştiren” kavramsal temalarında diğer olumlu temalara göre düşük oranda da olsa ev, pırlanta, vatan, hayatın anlamı, hayat, okul, ilaç vb. gibi metaforlar üretilmiştir. Teknolojik gelişmelerdeki gelişen aşamaya bağlı olarak toplum yaşantısında değişimler olmaktadır. Bu değişimleri doğru anlamlandırmak toplum açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmayla bireylerin “ebeveynlik” algılarının çoğunlukla olumlu olarak ortaya çıkması toplumun ebeveynliğe yaklaşımının anlaşılması bakımından oldukça önemlidir.

Başka bir taraftan ebeveynliği tam olarak olumsuz görmese de zorlandığını düşünen ya da öyle algılayan bireylerin var olduğu da görülmektedir. Yarış atı, mum, askılık, robot, koltuk vb. metaforların sonucunda ortaya çıkan “karmaşık ve zorlayıcı” kavramsal temasın da böyle bir algının ebeveynliğin günümüzde taşıdığı zorluklar bakımından değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca “değişen ve farklılaşan”, “güçlü ve mücadeleci”, “fedakâr”, “hassas dengeli” ve “süreklilik gösteren” kavramsal temalarında bireyler tarafından hiç bitmeyen okul, mesaisi bitmeyen meslek, mum, sabır taşı, saat, terazi, hacıyatmaz, dağ, süper kahraman, Zümrüdüanka, cerrah, hassas tül vb. gibi üretilen metaforlardan

günümüzde modernleşme, sanayileşme, kentleşme, küreselleşme ve teknolojinin gelişimi süreçlerinin ortaya çıkardığı sonuçlarla kişisel, toplumsal ve kültürel yaşam alanlarında karşı karşıya kalan bireylerin ebeveynlik algılarının ortaya konulması bu sonuçların ebeveynlerdeki etkilerini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Günümüzde bu gelişmelerin yanında “karşılıklı gösteren” temasında ebeveynlerin çocukları gelecek için bir güven ve iş gücü olarak gördüğü geleneksel ebeveynlik (Tunca, 2018) algısı bireyler tarafından meyve veren ağaç, bahçıvanlık vb. gibi çok düşük sayıda metafor üretilse de bu geleneksel algının varlığını korumaya devam ettiği görülmektedir. Sonuç itibarıyla bu araştırma ile günümüz dünya koşullarında bireylerin ebeveynlik algılarına dair bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Araştırma, ebeveynin dolayısıyla ailenin tanımlanmasında toplumun mevcut fotoğrafını sunduğundan, ebeveynlere yönelik yapılacak eğitimsel faaliyetlerin ve sosyal politikaların şekillenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Kaynakça

- Abay, A. R. ve Demir Atila, S. (2014). Belli Parametrelere Göre Kuşaklararası Sosyal Değişme (Aile Değerleri Üzerine Bir Karşılaştırma). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 9(1), 125-151.
- Baltacı, Ö. (2015). Evli Bireylerin “Aile” ve “Evlilik” Kavramlarına Yönelik Metaforik Algılarının Bağlanma Stillerine Göre Değerlendirilmesi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(21), 223-243.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başaran, M., Demir Yıldız, C. ve Demir Öztürk, E. (2018). Ebeveynlerin Çocuk, Anne ve Baba Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforik Olarak İncelenmesi. *27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi*, 27(1), 2309-2315.
- Başay, C. ve Aksoy, A. B. (2017). Farklı Gelişim Döneminde Çocuğu Olan Babaların Çocuk, Anne ve Baba Metaforlarının İncelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(1), 328-347.
- Ceylan, A. (2016). Aile Kavramına İlişkin Metaforik Kavramların Belirlenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dilekçigil, F. B. (2014). Aileye Dair Kabullerin Ezber Bozumu, Mustafa Aydın (Ed.). *Aile Sosyolojisi Yazıları* (s.13-50). İstanbul: Açılım.

- Doğan, Y. (2015). 100. Yılında Öğretmen Adayları ve Öğrencilerin Bakışıyla Çanakkale Savaşları Bir Metafor Araştırması. *Turkish Studies*, 10(3), 369-386.
- Ercan, R. (2014). Anne Babaların Günümüzde Sahip Olduğu Çocuk İmgeleri. *International Journal of Social Science*, 30, 377-396.
- Forceville, C. (2002). The Identification of Target and Source in Pictorial Metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Güneş, A. ve Fırat, M. (2016). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Metafor Analizi Araştırmaları. *AUAd*, 2(3), 115-129.
- Koç, S. E. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleği Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çev. G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Quantitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morgan, G. (1991). *Images of Organization*. London: SAGE Publications.
- Pesen, A. (2015). Ebeveynlerin “Çocuk” Kavramına Yükledikleri Metaforlar. *Turkish Studies*, 10(15), 731-748.
- Rosenblatt, P. C. and Li, X. (2011). Chinese Similes and Metaphors For Family. *Journal of Comparative Family Studies*, 42, 919-926.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi-Ailenin Toplumdaki Yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Şentürk, Ü. (2006). Parçalanmış Aile Çocuk İlişkinin Neden Olduğu Sosyal Problemler(Malatya Uygulaması). (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Özkalp, E. (2008). Toplum ve Toplumsal Yapı. E. Özkalp (Edt.). *Davranış Bilimlerine Giriş* (s. 41-56). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özyıldırım, I. ve Yazar E. (2013). Türkçe Metinlerde Aile Metaforu, Özyıldırım I. Kantarcıoğlu N., Yazar, E. ve Alpaslan E.(Ed.). *40.Yıl Yazıları 1972-2012*(s.168-253). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- TDK. (2019). Güncel Türkçe Sözlük. 10 Aralık 2019 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr> adresinden erişildi.
- Torgny, O. (1997). *Metaphor—A Working Concept*. In Proceedings Of Contextual Design, Design in Context” Conference, European Academy of Design, Stockholm (pp. 23-25).

- Tunca T. (2018). Türkiye’de Değişen Aile ve Çocuğa Yüklenen Anlamlar. Nurşen Adak(Ed.). *Değişen Toplumda Değişen Aile Sosyolojik Tartışmalar*(s. 163-176). Siyasal: Ankara.
- Ünal, D., Erdoğan D. ve Demirhan, E. (2016). Bilssem’de Öğrenim Gören Çocukların Anne ve Babalarının Üstün Yetenekli Çocuk Kavramına Dair Metaforik Algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(30), 266–274.
- Wade, C. and Tavis, C. (1990). *Psychology*. (2nd Ed.). New York: Harper and Row Publishing Com.
- Weade, R., and Ernst, G. (1990). Pictures of Life in Classrooms and The Search for Metaphors to Frame Them. *Theory into Practice*, 29(2), 133–140.